

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

Základní údaje o škole:

Název: ZŠ a MŠ Masarykova, Plotiště, Hradec Králové

Adresa: P. Jilemnického 420, Hradec Králové

Ředitelka školy: PaedDr. Ilona Hojná

Zástupce ředitele školy: Mgr. Monika Křížová

Metodička prevence: Mgr. Michaela Církvová

Školní psycholog: Mgr. Martina Jelínková

Speciální pedagog: Mgr. Ondřej Jeřábek

Východiska ŠPP

Charakteristika školy

ZŠ a MŠ Masarykova, Plotiště je školou rodinného typu. Škola zahrnuje první i druhý stupeň. Žáci obou stupňů se učí v jedné budově školy. Jednou z hlavních zásad školy je vzájemná spolupráce všech pedagogů napříč oběma stupni. Další hlavní zásadou je pak velmi úzká spolupráce mezi školou a rodinou. Škola nabízí rodinné a klidné prostředí pro žáky. Zaměřujeme se na to, aby se zde žáci cítili bezpečně a mohli se rozvíjet ve všech oblastech.

Východiska pro tvorbu školního preventivního programu

Školní preventivní program ZŠ a MŠ Masarykova, Plotiště vychází z doporučení MŠMT k vytvoření školního preventivního programu. Preventivní program dále vychází z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027 a metodických pokynů k prevenci rizikového chování, které zahrnují konzumaci drog včetně alkoholu, kouření, kriminalitu, virtuální drogy, gambling, záškoláctví, šikanování a jiné násilí,

rasismus, xenofobii, intoleranci, homofobii, antisemitismus, poruchy příjmu potravy, syndrom CAN a vandalismus.

Principy a cíle preventivní strategie na škole

Základním principem preventivní strategie na naší škole je osvojování základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu a prevence a rozvoj dovedností, které vedou u dětí a mládeže k odmítání všech druhů sebedestruktivního chování, projevům agresivity a porušování zákona. Preventivní program v této podobě je výsledkem upravování, zkoušení a nedá se tedy považovat za ukončený a definitivní, neboť je nutné reagovat na veškeré podněty, které přináší doba. Za velmi důležitou oblast považujeme prohlubování komunikačních dovedností mezi učitelem, rodiči a žákem, posilování sebevědomí, sebeúcty, vzájemné úcty a tolerance, řešení konfliktů, překonávání překážek, boj proti nudě, smysluplné využívání volného času a odpovědnost za své chování.

Cílem preventivního programu je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti.

Školní poradenské pracoviště

Tým školního poradenského pracoviště tvoří výchovná poradkyně Mgr. Monika Křížová, metodička prevence patologických jevů Mgr. Michaela Církvová a školní psycholog Mgr. Petra Jendeková. Pracoviště úzce spolupracuje s ředitelkou školy dr. Ilonou Hojnou a s ostatními pedagogickými pracovníky, kteří na škole působí.

Realizace školního preventivního programu

Za realizaci Preventivního programu zodpovídá metodik prevence, který koordinuje práce jednotlivých učitelů a externích spolupracovníků. Analýza současného stavu, řešení

jednotlivých problémů, průběh naplňování Preventivního programu jsou diskutovány na pravidelných setkáních metodičky s výchovnou poradkyní a ředitelkou školy. Pravidelná setkání se pak uskutečňují v případě řešení problémů s třídními učiteli. Jednou z důležitých aktivit týmu poradenského pracoviště ve spolupráci s třídními učiteli je vyhledávání žáků s riziky selhávání ve vzdělávání, případě s riziky výchovných problémů. Je maximální snahou školy pomoci problémovým dětem, a to především včasným jednáním s rodiči za účasti části nebo celého poradenského týmu, pedagoga, případně dalších odborníků.

Hlavní podíl na dalším rozvoji znalostí a dovedností souvisejících s prevencí rizikového chování žáků spočívá v samostudiu všech učitelů školy a především školního metodika prevence. Školní metodička prevence vyhledává nové informace a podněty pro své kolegy. V případě potřeby tým školního poradenského pracoviště vypracovává metodické postupy a pokyny pro pedagogy. S preventivním programem a metodickými postupy jsou pedagogičtí pracovníci seznamováni na poradách školy.

Celý tým školního poradenského pracoviště se aktivně podílí na spolupráci se Střediskem výchovné péče, Policií ČR a Městskou policií Hradec Králové, s Odborem sociálně-právní ochrany dětí a mládeže (OSPOD). Spolupracuje také s pedagogicko-psychologickými poradnami (PPP) a dalšími institucemi, které se zabývají prevencí sociálně patologických jevů a prevencí obecně (Hasiči).

Vedení školy v průběhu školního roku vytváří podmínky pro naplňování cílů preventivního programu, umožňuje odborné vzdělávání školního metodika prevence i výchovné poradkyně a ostatních pedagogických pracovníků. V rámci pedagogických rad vytváří prostor pro informování učitelů. Zajišťuje vybavení školy materiály pro realizaci PP. Spolupracuje s poradenským týmem při řešení problémových situací.

Realizace školního preventivního programu na prvním stupni ZŠ

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti setkávají především v předmětech Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování dramatickou výchovou nebo využít materiály školy z oblasti primární prevence. Do výuky jsou pravidelně zařazovány třídnické hodiny. Dále spolupracují učitelé

prvního stupně s metodickou prevencí patologických jevů, která zprostředkovává nabídky dalších organizací na preventivní činnost (besedy, nácvik znalostí a dovedností z dopravní výchovy apod.).

Při zaměření na mladší školní věk jde v oblasti prevence negativních jevů především o tyto činnosti:

navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě,
osvojování a upevňování základních návyků v rámci hygieny, životosprávy,
sdělování základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami,
základy etické a právní výchovy,
všestranný rozvoj osobnosti žáka,
ekologická výchova,
důraz na spolupráci s rodiči,
široká nabídka volnočasových aktivit,
návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed,
účast v soutěžích sportovních, výtvarných, znalostních aj.

Ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm jde na prvním stupni dále o zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení, na včasnou diagnostiku sociálně patologických problémů ve třídních kolektivech, o vytváření pozitivního klimatu třídy, rozvoje přátelských vztahů a vzájemné důvěry.

Cíle u žáků 1. stupně ZŠ

Po pěti letech by měly děti:

umět definovat rodinu jako zázemí a útočiště,
zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými,
mít základní sociální dovednosti,
umět se chránit před cizími lidmi,
mít základní zdravotní návyky,
umět si správně zorganizovat svůj volný čas,
umět rozlišit léky a návykové látky,
znát přesné informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách,

znát následky užívání návykových látek,
umět odmítat,
chápat pojem kyberšikana,
znát rizika užívání internetu a sociálních sítí,
znát pravidla silničního provozu.

Realizace školního preventivního programu na druhém stupni

Práce na druhém stupni je náročnější na koordinaci tak, aby byla probrána všechna témata, nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. S tématy z oblasti prevence se pracuje zejména v předmětu rodinná výchova, dále pak občanská výchova a v podstatě i v dalších předmětech, které se zde vyučují. K práci s tématy lze využít metod výkladu, samostatné práce, práce s médii, projektového vyučování, skupinové práce, hraní rolí, práce s materiálem, besed, přednášek. Do výuky jsou pravidelně zařazovány třídnické hodiny. Na tématech a obsahu hodin spolupracují třídní učitelé s výchovnou poradkyní a s metodičkou prevence. Dále se budou domlouvat další preventivní programy ve spolupráci s externími pracovišti a na základě nabídek od těchto organizací, které škole přicházejí.

Úkoly a činnost učitelů a jiných pedagogických pracovníků

Učitelé a další pedagogičtí pracovníci se podílejí na tvorbě pozitivního sociálního klimatu. Snaží se o včasnou diagnostiku a intervenci při riziku vzniku sociálně patologických jevů a o kooperaci s odborníky při jejich řešení. Výchovná poradkyně i metodička prevence úzce spolupracují s třídními učiteli. Na úzké spolupráci se podílí i vedení školy. Pozornost je věnována žákům s problematickým chováním či skupině žáků s takovým chováním. Snažíme se odhalovat projevy asociálního chování mezi žáky a zabránit tak rozvoji šikany. V rámci prevence kouření se škola snaží o vytvoření dostatečné informovanosti. Na druhém stupni je rovněž nutné zaměřit pozornost na prevenci záškoláctví. Snažíme se spolupracovat s rodiči žáků, kteří vykazují tendence vyhýbat se školní docházce. V problematických případech je možné vyžadovat lékařské potvrzení. Metodička prevence zajišťuje shromažďování a

zpřístupňování materiálů pro kolegy. Stávající pedagogický sbor se snaží nově příchozím vyučujícím nabídnout všestrannou kolegiální pomoc.

Aktivity pro žáky na druhém stupni

Pro žáky jsou připravovány aktivity v třídnických hodinách i v dalších hodinách, které se soustředí na následující okruhy:

vést žáky k odpovědnosti za zdraví své i ostatních,

vytváření eticky hodnotných postojů,

zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání, gamblingu, negativní působení sekt,

aktivity zaměřené na rizikové chování v dopravě,

aktivity zaměřené na upozornění na rizikové sporty,

dovednost volby správné životosprávy, upozornění na poruchy příjmu potravy (mentální anorexie a bulimie),

akce zaměřené na práci s národnostními menšinami, prevence xenofobie či rasismu,

zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou výletů, exkurzí, lyžařského výcvikového kurzu, organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole,

zpříjemnění školního prostředí (tematické dny, sportovní akce),

široká nabídka volnočasových aktivit,

účast v soutěžích,

intervenční programy zaměřené na problémy ve třídě, šikanu, diagnostiku třídního klimatu.

Aktivity pro zákonné zástupce a veřejnost

Třídní učitelé seznámí rodiče s poradenskou koncepcí školy a se jmény pracovníků poradenského zařízení ve škole. Zákonní zástupci jsou seznámeni s postupem školy v případě problémů žáků s drogami nebo v případě problémů, které by musely být řešeny s dalšími institucemi (Policíí ČR).

Cíle u žáků 2. stupně ZŠ

Žáci by před ukončením ZŠ měli:

- znát a umět pojmenovat základní návykové látky,
- znát jejich účinky na lidský organismus,
- orientovat se v problematice závislostí,
- znát základní právní normy,
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku,
- zdravě posilovat své sebevědomí,
- správně se rozhodovat a umět odmítat,
- zaujímat zdravé životní postoje,
- orientovat se v problematice sexuální výchovy,
- bránit se různým formám násilí, vědět, kde hledat pomoc,
- zvládat základní sociální dovednosti,
- rozumět pojmu šikana,
- vědět, jak se zachovat v případě šikany na jiných či na nás samých,
- chápat pojem kyberšikana,
- znát rizika užívání internetu a sociálních sítí,
- zorientovat se v problematice poruch příjmu potravy a sebepoškozování.

Nadstavbové aktivity školy

Škola pořádá pravidelně každý rok celoroční projekt, kterého se účastní celá škola. Žáci druhého stupně se aktivně podílejí na aktivitách pro žáky mladší, např. Vítání prvňáčků. Škola pořádá pravidelné akce v rámci celoročního projektu Přijďte pobejt (vítání prvňáčků, vánoční zpívání, jarní a velikonoční slavnosti, čarodějnice, loučení s deváťáky).

Škola dále spolupracuje s Městskou policií Hradec Králové. Na základě této spolupráce se žáci účastní akcí pořádaných MP HK či přednášek. Mladší děti docházejí na pravidelnou dopravní výchovu pořádanou na dopravním hřišti právě pracovníky MP HK.

Škola nabízí i pestrou paletu volnočasových aktivit v podobě kroužků jak pro žáky prvního stupně, tak i žáky druhého stupně.

Škola klade důraz na spolupráci s rodinou. Rodiče jsou informováni především prostřednictvím třídních schůzek, domluvených konzultačních hodin, webových stránek školy. Škola pořádá pravidelně i den otevřených dveří.

Krizový plán

Krizový plán obsahuje základní body jednání v případě odhalení sociálně-patologického jevu, jako je např. šikana, kyberšikana, užívání návykových látek apod.

V první řadě jde o oznámení problému pedagogickému pracovníkovi (třídní učitel, učitel, který má důvěru žáka). Problém je pak analyzován v poradenském pracovišti. S žáky, kterých se situace týká, jako aktérů i jako svědků, jsou vedeny individuální pohovory. Ve škole se snažíme především o vytvoření důvěrného prostředí tak, aby se žák nebál o situaci pohovořit a zároveň, aby nedocházelo k jakémukoli zneužívání poskytnutých informací. V případě závažnosti problému je svolána výchovná komise, která sestává z vedení školy (paní ředitelky, její zástupkyně, která je zároveň výchovnou poradkyní, metodičky prevence a dále třídního učitele). Při závažných problémech je možné i další jednání s odborníky z dalších institucí.

Závěr

Preventivní program je konzultován s vedením školy, výchovnou poradkyní i dalšími pedagogickými pracovníky. Probíhající aktivity zahrnuje pouze rámcově, v průběhu školního roku je doplňován a aktualizován podle nabídek programů z poraden. Dále bude reagovat na situaci ve škole a její problémy. Na konci školního roku bude vyhodnocena jeho účinnost.